Pnl. 23. nov. 1923

inatsioon on wõimalik, sest et riigi-tuses töö nüüd palju rohkem kergen-sest ajast, kul riigikogu asjadeajaja rgalise palgaga ametisse määrati, kel-abi 19.000 margaga kuus juure anti. peawad kõik riigikogu juhatuse liik-esimehe tagasi astuma, siis on wõima-hk teise kombinatsiooni teostamisele

nmisjonide tegewusest.

Riigikogu haridusKommisjon

kewate waieluste järele muinaswara-se teise lugemise. Harutati mitmesuguste rade registreerimist, kusjuures otsuseks aitsetawaid muinaswarasid on keelatud ı hõwitada, rikkuda, kuid ka restauree-ndada wõi mõnel teisel wiisil nende ta.

nat waielust tekitas uus paragrahw, P. Treiberg (sotj.-dem.) ette pani, tel juhtumistel riigiwalitsusele luba an-aswarasid nii eraisikutelt kui ka ajutus-lt ka „üle wõtta". Selle wastu tähen-auer (dem. l.), et niisugune wõimalus metnikkudele omawoliliseks wäljaastu-õhjust anda wõiks, mille wastu tuleks lles astuda. Lõpuks leiti teatawal wii-mille järele sel juhtumisel, kui üksikute ud wallasmuinaswarade wõi nende ko-nik, kes juriidilliste isikute hulka kuulub e eraisik ei ole, waid mõni organisat-suuda muinaswarasid konserweerida ega e eest kaitsta, wõib haridusministeerium ukogu ettepaneku! neid seni ajutiselt mõ-seumi tasuta hoiule anda, kuni omaniku e korralik alalhoidmine ei ole kindlus-

asus kommisjon seisukohale, et awa-dwaarilisi kogusid, kiriklikku inwentaari ng omawalitsuste päralt olewaid regist-muinaswarasid ei wõi ilma loata edasi

wõmanduseks olewate registreeritud mui-e müügist eraisikule wõi ühinguile tu-a haridusministeeriumile. Riigil on juhtumisel ostu eesõigus, mida ta wõib 14 päewa jooksul teadaande kättesaami-es.

ks wõeti haridusministeeriumi poolt ka-muinaswarade kaitseseaduse rikkumise eest kramise kord wäikeste muudatustega

gu on ajutud seaduseelnõu 3. lugemisele, esimesed paragrahwid wäikeste redakt-muudatustega wastu wõeti. On loota, elnõu tuleval nädalal riigikogule edasi

nmisjoni alamkommisjoni koosolek.

nmisjoni alamkommisjoni koosolekut upäewal, 22 novembril s. a. riigikogu alis meriasjanduse peawalitsuse, teede-sministeeriumide esitajate osawõttel. tuli laewajuhtide kutse omandamise õu. Alamkommisjonis juhiti walitsuse ähelpanu selle peale, et laewajuhi kutse se seaduseelnõu ja laewa masina mees-duseelnõu üksikute punktide wahel, mis mast mõistest lõnelewad, suur lahkmini-kommisjon otsustas mõlemates seadus-ettetulewate lahkhelide eemaldamiseks seaduseelnõud meriasjanduse peawalit-tele ümbertöötamiseks tagasi anda. eemaldamiset peab osa wõtma ka ha-steeriumi esitaja. Umbes nädala pä-

Esietendus „Madalik".

Esiklawastusele tuli teisipäewal, 20. nov. „Estoonia" teatris Eugen d'Albert'i ooper „Madalik" A. Guimera ja R. Loshari teksti järele

Eugen d'Albert sündinud 1864. aastal Glasgow's, Shotimaal, oli omal ajal üks kõige kuulsamatest klaweriwirtuoosidest, kuna ta nüüd juba pikema aja eest oma tegewuse kompositsiooni- ja ooperiloomingule pühendanud. Oma muusikalise hariduse sai tema Erns Pauert, Hans Richteri ja Franz Lißzti juures. Tema 17. komponeeritud ooperite hulgas on eriliist tähelpanu äratanud „Surnud silmad" ja „Madalik", millest wiimane wist kõige populäärsemaks saanud. Realistliku sisuga libretto'le on komponistile korda läänud muusikat luua, mis õige wastawalt dramaatilist kaswamist ja meeleolu wahetusi illustreerib. Seda ooperit wõiks muusikadraamaks nimetada, sest komponist on siin Wagneri wiimase loomingu perioodi abinõusid ülesehitamises ja instrumentatsioonis tarwitanud, kus muusikaliste motiiwide ketramine ja kudumine orkestris tekib, kuna lauljate tegewus enam recitatiiw-deklamatsioonist ja mõnedest arioso sarnastest wiisidest koos seisab. Küsimus, kas d'Albert'i ka muusikalises suhtes Wagneri-epigooniks nimetada wõib, tuleks eitada — sellepärast, et teda enam teised helilooja mõjutanud on kui Wagner. Kui ka d'Albert helilooja suurt omapärasust oma muusikas ei awalda, mõjub tema ooper „Madalik" siiski tugewasti, oma dramaatilise sisuga ühenduses wiisirikka muusikaga, mis nagu illewaltähendatud, enam orkestris peitub.

Sügawa mulje jättis hra Sällik oma dramaatiliselt-realse mänguga. Alguses läks temale ka korda pehme tooniandmisega ja ilmerikka ettekandmiswiisiga wastawat lüürilist meeleolu awaldada, kuna siiski Pedro pikas ja raskes osas, mis lõpuks äärmiselt dramaatiliseks muutub, end hääle wäsimus tunda andis; mille tagajärjeks tema forsseerimine oli. Sebastiano osas esines hea eduga hra A. Arder, kes mitte ainult wokaalselt kouni ettekandega teatri tugewa ja waldawa häälekõlawusega täitis, waid ka lawaliselt kaasakiskuwalt mõjuwa mänguga üllatas. Marta osa täitjana astus üles esimest korda noor lauljanna pr. Weem-Romanowa, wäljendades algaja kohta tähelpanemiswäärilisi stseenilisi andeid. Wokaalselt ei ole tema kaunis tugewa kõlaga häälematerjaal nii suure ja raske osa tarwis weel küllalt wälja arenenud. Kõrgete helide laulmise juures ei funktsioneeri küllalt resonaatorid ja tekib mulje, nagu oleks nende ilmutamine lauljannale raske. Wõib olla, et selle osa testituur tema häälele ülepea natuke kõrge on. Muusikaliselt wiis ta selle osa kindlusega läbi. Wähematest osadest tuleb mainida Nuri osas pr. M. Päts-Jakobsoni kena lawakujuga ja ettekandmiswiisiga, ning tähtsuseta Moruccio osas hra Pirchani, kes sellele selge diktsiooniga ja wastawa mänguga huwitawa kuju oskas anda. Hra Kull wiis oma wastutawa ülesande kindlusega ja takistuseta läbi. Etenduse üldmulje oli publikumile nõtwõrd meeldiw, et kõiduawaldused owatsioonident wälja arenesid.

Theodor Lemba.

Sport.

8. olümpiaadi talwespordiwõistlustele

on tarwitatud Saaremaa dolomiiti. Tahwli sõõhee ja wäljatõõtus on hästi õnnestunud ja jääb kauniks meeletuletuseks, erki kui ta tulewikus, nagu kawatsetud, staadioni sisekäiku müüritakse. Praegu on ta Kalewi seltsimajas seinale asetatud.

Spordiõp. E. Idla dshiu-dshitsu loeng

keskнädala õhtul Kalewi ruumides pakkus juhust meie spordiharrastajatel mainitud Kauge-Ida enesekaitse- ja spordisüsteemiga tutwuneda. Kui enesekaitse ei jäta ta midagi soowida, on wiimasel ajal terwes ilmas sellena tunnustatud, kuid spordina ei saa teda meie päiwil enam tõsiselt wõtta ja hra Idla katsed teda eelistada näit. poksile ei näinud peaktkuulajates wastukõla leidwat, waid kutsusid mulged esile. Meie spordimõistes on wiimaste aastakümnete jooksul suuresti muutumud ja sarnase ballasti, nagu dshiu-dshitsu, klima, Helweetsia wõõwõõistluse ja mustlase maadluse, kõrwale heitnud. Poliisel spordiühingutes ja teistes sarnaste sihtidega organisatsioonides wõib tema harrastamist muidugi soowitada.

Kooli elu.

Mälestussamba püstitamist

Eesti wabastussõjas langenud Tallinna kooliõpetajate ja kesk- ja kutsekoolide õpilaste mälestuseks soowitas Tallinna kooliõpetajate seltsi esimees hra Kiisel wiimasel kooliõpetajate seltsi juhatuse koosolekul. Mitmelt poolt olid tema poole pöörnud kooliõpetajad ja koolide õpilased, kes wabastussõjast osa wõtnud, et langenud langelaste mälestust ehiks Tallinna reaalgümnaasiumi (1. reaalkooli) hoone ees olew muru- ja puiestikplats. Mälestussammas wõiks olla ühe graniidist ja reaalgümnaasiumi eelne plats oleks sellepärast kõige kohasem, et 1. reaalkoolist õpilaste organiseerimine alguse sai ja selle kooli wõimlemisõpetaja A. Oumapuu, üks tähtsamaist woorsoo organiseerijatest, wabaduse eest wõideldes sõjawõljal oma elu ohwerdas.

Kooliõpetajate seltsi juhatus wõtab ettepaneku wastu ja otsustab selleks eelsõid tegema hakata, et mälestussamba tellimiseks tarwilist kapitaali saada. Loodetakse selleks wastutulekut mitte üksnes Tallinna kooliõpetajatelt, waid ka Tallinna kesk- ja kutsekooli õpilastelt ja nende wanematelt.

Mälestussambale raiutakse kõigi Tallinna kooliõpetajate ja õpilaste nimed, kes on langenud auwõljal oma Eesti kaitse eest.

R. K.

Haridusministeeriumi määrus keskkooli joonistamisõpetaja kutse omandamise kohta.

Möödaläinud nädala lõpul wõeti haridusministeeriumi nõukogus wastu määrus keskkooli joonistamisõpetaja kutse omandamise kohta. Wastuwõetud määruse alusel kinnitab haridusministeerium kooliwalitsuse ettepaneku! keskkooli joonistamisõpetaja 1. liigi kutses isikuid, kes on lõpetanud kõrgema kunsti-õpeasutuse enne 15. nov. 1917. a., kuid wähemalt üks aasta heade tagajärgedega õpetanud joonistamist Eesti wabariigi koolides. Samal tingimistel kinnitatakse ka joonistamisõpetaja 2. liigi kutses isikuid, kes on lõpetanud enne 15. nov. 1917. a. Stieglitsi, Strogonowi ja kunstitööstuskoolid ning kes Wene ajal saanud õiguse õpetada joonistamist keskkoolides. Peale selle korraldab haridusministeerium keskkooli joonistamisõpetaja kutse saamiseks eksamid Tartus. Esimese liigi keskkooli joonistamisõpetaja kutse eksami wõiwad teha mõlemast soost isikud, kes peale keskkooli on lõpetanud kõrgema kunsti-õpeasutuse. Teise liigi eksamile wõetakse wastu mõlemast soost isikuid, kes wähemalt 20 a. wanad ja lõpetanud keskkooli wõi riigi kunstitööstuskooli wõi sooritanud lõpueksami. Eksamikommisjoni esimehe ja liikmed nimetab Haridusministeerium Tartu ülikooli ja kunstiharidusega õpejõudude hulgast. Üksikuis aineies eksamineerib wähemalt kolmeliikmeline kommisjon. Eksamid jagunes